

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН У СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті на основі вивчення науково-педагогічної, навчально-методичної літератури, освітніх програм зі спеціальностей 014.12 “Середня освіта (Образотворче мистецтво)”, 014.13 “Середня освіта (Музичне мистецтво)”, 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”, 024 “Хореографія”, 025 “Музичне мистецтво”, відповідних стандартів вищої освіти і навчальних програм узагальнено досвід педагогічної підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін у сучасних закладах вищої освіти України. Установлено, що навчання зазначеної категорії майбутніх учителів здійснюється в педагогічних та непедагогічних закладах вищої освіти. Здійснено порівняльний аналіз змісту педагогічної освіти студентів, які здобувають фах учителя образотворчого мистецтва за спеціальністю 014.12 “Середня освіта (Образотворче мистецтво)” та спеціальністю 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. Звернено увагу на врахування у розробці педагогічних дисциплін специфіки закладів і організацій, де будуть здійснювати педагогічну діяльність здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами зі спеціальності «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Здійснено порівняння змісту теоретичної педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, які навчаються за освітніми програмами зі спеціальності 014.13 “Середня освіта (Музичне мистецтво)” і 025 “Музичне мистецтво”. Визначено особливості змісту педагогічної підготовки учителів хореографії. Встановлено недостатність практичної педагогічної підготовки майбутніх учителів для їхньої успішної педагогічної діяльності в мистецьких закладах освіти (спеціальності галузі 02 “Культура і мистецтво”) у значній частині закладів вищої освіти. Грунтуючись на вивченні навчально-методичного забезпечення викладання педагогіки та педагогічних дисциплін, встановлено його недоліки та переваги. Визначено особливості науково-дослідницької діяльності майбутніх учителів мистецьких дисциплін у складі наукових студентських гуртків, наукових студентських осередків, наукових студентських груп.

Ключові слова: заклад вищої освіти, заклад загальної середньої освіти, заклад мистецької освіти, майбутній учитель музичного мистецтва, майбутній учитель образотворчого мистецтва, майбутній учитель хореографії, освітня програма, педагогічна підготовка, спеціальність, студент.

Проблема педагогічної підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін належить до питань розвитку освітньої галузі України, які є актуальними протягом тривалого часу. Пов’язано це з тим, що сучасній школі потрібні педагоги-професіонали, які мають ґрунтовну психолого-педагогічну підготовку, прагнення та потребу у постійному оновленні та збагаченні отриманих знань, люблять дітей, глибоко знають свій предмет, грамотно керують процесами навчання, виховання, розвитку та формування, а також володіють педагогічними технологіями. Для сучасних закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) і початкової мистецької освіти вкрай важливо, щоб учителі музичного, образотворчого мистецтв, хореографії мали спроможність ефективно організувати освітній процес, а не лише самореалізовувались як талановиті митці.

У сучасному педагогічному дискурсі не виявлено досліджень, в яких повною мірою розкривається питання педагогічної підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін у сучасних закладах вищої освіти (ЗВО) України. Окремі аспекти досліджуваної проблеми висвітлено в роботах Н. Кравцової, М. Михаськової, Є. Проворової, М. Ткаченко та деяких інших науковців.

Мета статті – визначити і розкрити особливості педагогічної підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін у сучасних ЗВО України.

Натепер педагогічна підготовка майбутнього вчителя мистецьких дисциплін відбувається в межах галузі знань 01 “Освіта/Педагогіка” (спеціальності 014.12 “Середня освіта (Образотворче мистецтво)”, 014.13 “Середня освіта (Музичне мистецтво)”), а також галузі знань 02 “Культура і мистецтво” (спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”, 024 “Хореографія”, 025 “Музичне мистецтво”). До введення в дію стандарту вищої освіти за спеціальністю 022 “Дизайн” у більшості педагогічних ЗВО забезпечувалася педагогічна підготовка студентів-майбутніх дизайнерів, які навчалися на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти. У такий спосіб зазначені заклади освіти, окрім надання дизайнерської освіти, намагалися підготувати здобувачів освіти до педагогічної діяльності в закладах позашкільної та загальної середньої освіти. На поточний момент елементи педагогічної освіти представлені лише в освітніх програмах зі спеціальності 022 “Дизайн” магістерського рівня вищої освіти, оскільки зорієнтовані, зокрема, і на підготовку викладачів.

Із більше ніж 20 педагогічних ЗВО України 11 забезпечують підготовку здобувачів освіти за спеціальністю “Середня освіта (Образотворче мистецтво)”. Поодинокі непедагогічні ЗВО також долучилися до освіти цієї категорії студентів, зокрема, це Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. На основі порівняння освітніх програм педагогічних і непедагогічних ЗВО встановлено, що у змісті педагогічної підготовки у ЗВО другого із зазначених типів переважають навчальні дисципліни, присвячені методиці навчання образотворчого мистецтва у ЗЗСО, методиці навчання інтегрованого курсу “Мистецтво”.

Водночас для змісту педагогічної підготовки здобувачів освіти за спеціальністю “Середня освіта (Образотворче мистецтво)” в більшості педагогічних ЗВО притаманне оптимальне поєднання загальнопедагогічних та методичних освітніх компонентів. Окрім зазначених методик, майбутні вчителі образотворчого мистецтва в різних педагогічних ЗВО вивчають предмети “Загальна педагогіка”, “Педагогіка. Основи педагогічної майстерності”, “Провайдинг освітніх технологій”, “Основи інклюзивної освіти”, “Інноваційні технології та інструменти в освітньому процесі”, “Методика виховної роботи” тощо.

Завдяки тому, що стандарт вищої освіти бакалаврського рівня зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація” [10] орієнтує на формування здатності випускників викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти, можемо наполягати, що за цією спеціальністю також має здійснюватися підготовка майбутніх учителів. Зміст їхньої педагогічної підготовки в основному є біднішим порівняно зі здобувачами освіти, які опановують освітні програми за спеціальністю “Середня освіта (Образотворче мистецтво)”. Так, у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди педагогічна підготовка студентів за освітньою програмою “Прикладна та промислова графіка” (спеціальність 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”) передбачає два освітні компоненти (12 кредитів), а саме “Педагогіка (за професійним спрямуванням)”, “Методика викладання художніх дисциплін” [4]. Водночас за освітньою програмою “Образотворче мистецтво” (спеціальність “Середня освіта (Образотворче мистецтво)”) визначено три навчальні дисципліни (26 кредитів): “Загальна педагогіка”, “Провайдинг освітніх технологій”, “Методика викладання образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва” [5]. І це є обґрунтованим і доцільним, зважаючи на подвійне завдання: підготовку митця та підготовку педагога і акцентування уваги на першому із завдань у стандарті вищої освіти зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”.

Трапляються випадки, коли зміст педагогічної підготовки зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація” невиправдано скорочується до 6, а інколи і 3 кредитів або жодна з педагогічних дисциплін не представлена з-поміж обов’язкових компонентів освітньої програми. Вивчення сучасного дослідження [13, с. 295] засвідчує, що у відповідних освітніх програмах за 2019 р. Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника педагогічну спрямованість мають лише вибіркові дисципліни. Звичайно, педагогічна підготовка у цьому разі не є достатньою для успішної педагогічної діяльності випускників у спеціалізованих початкових мистецьких закладах, не досить вона задовольняє потреби випускників і як керівників гуртків і студій. І це тоді, коли в більшості освітніх програм визначається придатність випускників до працевлаштування викладачем спеціалізованих початкових мистецьких закладів, керівником аматорського дитячого колективу (гуртка, студії).

Поряд із проблемою надмірного обмеження змісту педагогічної підготовки перед сучасними освітянами постало завдання врахування у розробці педагогічних дисциплін специфіки закладів, де будуть здійснювати педагогічну діяльність студенти, які навчаються за освітньою програмою зі спеціальності “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. До більшості освітніх програм із зазначеної спеціальності було введено дисципліни на кшталт “Педагогіка (за професійним спрямуванням)”, “Педагогіка і психологія художньо-освітньої діяльності”. У змісті цих освітніх компонентів загальнопедагогічну інформацію поєднано з педагогічною інформацією, яка стосується особливостей навчання і виховання у закладах освіти мистецького спрямування. Наприклад, розглянемо дисципліну “Педагогіка (за професійним спрямуванням)”, яка викладається в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди. Її змістом охоплено чотири модулі, останній з яких присвячено мистецькій педагогіці і мистецькій освіті в Україні. Завдяки його вивченню студенти мають можливість зрозуміти відмінність між мистецькою педагогікою і педагогікою мистецтва, ознайомитись зі змістом, організаційними основами, особливостями навчання на всіх ланках мистецької освіти в Україні, скласти уявлення про художню підготовку в закладах мистецької освіти [12].

Педагогічна підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва також здійснюється за двома спеціальностями 014.13 “Середня освіта (Музичне мистецтво)” і 025 “Музичне мистецтво”. Особливість, пов’язана зі скороченням педагогічної освіти в освітніх програмах галузі 02 “Культура і мистецтво”, притаманна і для неї. Так, педагогічна підготовка за спеціальністю 025 “Музичне мистецтво” у більшості ЗВО передбачає вивчення короткого курсу педагогіки, освітнього компонента “Педагогіка мистецтва” або “Музична педагогіка” і методик навчання музичного мистецтва. Значно різноманітніший і більший за обсягом педагогічний складник наявний в освітніх програмах за спеціальністю 014.13 “Середня освіта (Музичне мистецтво)”. Він може охоплювати такі навчальні дисципліни, як: “Педагогіка”, “Інклюзивна освіта”, “Методика музичного виховання”, “Художньо-педагогічні технології в школі”, “Музична освіта на Поділлі”, “Світові музично-педагогічні концепції”, “Педагогіка музичного сприймання”, “Режисура музично-виховних заходів”, “Теорія та методика інтеграційного навчання в музичній освіті”, “Історія загальної музичної освіти в Україні”, “Інформаційні та музичні технології в освітньому процесі”, “Основи художньо-педагогічного проектування”, “Педагогіка свободи” тощо.

Важливо, що професорсько-викладацький склад, який здійснював розробку освітніх програм зі спеціальностями “Середня освіта (Музичне мистецтво)”, розумів необхідність загальнопедагогічної підготовки для бакалаврів. Педагоги більшості ЗВО (89%) забезпечили своїм студентам таку підготовку, адже в освітніх програмах поряд із методичними дисциплінами представили як обов’язкові освітні компоненти “Педагогіка” і “Загальна педагогіка”, а також інші, що присвячені загальнопедагогічним проблемам, що демонструє рис. 1.

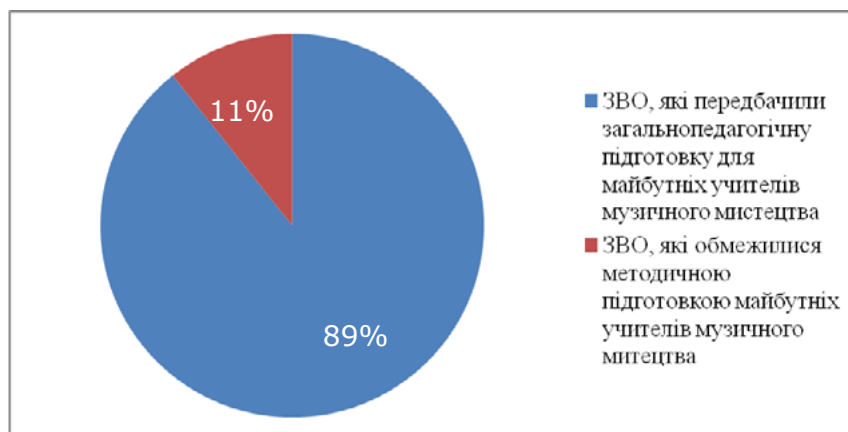

Рис. 1. Співвідношення ЗВО, які поєднують загальнопедагогічну підготовку з методичною, і ЗВО, які обмежуються методичною підготовкою здобувачів бакалаврського (першого) рівня вищої освіти. Спеціальність 014.13 "Середня освіта (Музичне мистецтво)"

Тенденцією розвитку педагогічної підготовки майбутніх учителів музики останніх років стало її розширення завдяки введенню змістових модулів або навчальних курсів з інклюзивної освіти на рівні бакалаврату. Із 28 ЗВО України, які займаються підготовкою зазначеної категорії учителів, ці навчальні дисципліни викладаються у 8 (Бердянський державний педагогічний університет, ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г. Сковороди", Дрогобицький державний педагогічний університет імені І. Франка, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Рівненський державний гуманітарний університет, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка).

На рівні магістратури значна частина ЗВО намагається поєднати підготовку учителів музичного мистецтва для ЗЗСО і викладачів для вищої школи. Це зумовлює викладання таких дисциплін, як: "Психологія і педагогіка вищої школи", "Педагогіка загальної середньої, позашкільної та вищої освіти", "Педагогіка вищої школи", "Теорія і методика викладання музичного мистецтва у закладах вищої освіти", "Інноваційні технології викладання мистецьких дисциплін у ЗЗСО та ЗВО", "Методологія викладання фахових дисциплін у ЗВО та ЗЗСО".

Особливістю змісту педагогічної підготовки майбутніх учителів хореографії є те, що в ній значно переважає методичний складник. Загальнопедагогічна освіта або взагалі відсутня, або мінімальна, і у більшості ЗВО становить близько 3 кредитів. Наприклад, у Національному університеті фізичного виховання і спорту України студенти бакалаврату вивчають з-поміж обов'язкових дисциплін такі як: "Педагогіка" (3 кредити), "Методика викладання соціальних танців" (4 кредити), "Методика викладання контактної та безконтактної імпровізації" (8 кредитів), "Методика викладання віртуозних рухів" (8 кредитів), "Методика роботи з хореографічним колективом" (3 кредити), "Методика викладання народно-сценічного танцю" (14 кредитів), "Методика викладання бального танцю" (8 кредитів), "Методика викладання сучасного танцю" (17 кредитів), "Методика викладання класичного танцю" (10 кредитів) [9].

Важливою умовою якісної педагогічної підготовки майбутнього вчителя мистецьких дисциплін у сучасних ЗВО є оптимальне поєднання теорії і практики. Найбільш доцільно педагогічна практика організована для студентів, які навчаються за освітніми програмами зі спеціальності 014 "Середня освіта". Найчастіше цим здобувачам вищої освіти забезпечується практична підготовка до педагогічної діяльності і в ЗЗСО, і в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, і в закладах мистецької освіти. Освітніми програмами зі спеціальностей галузі знань 02 "Культура і мистецтво" переважно передбачається педагогічна практика у закладах початкової мистецької освіти, спеціалізованої профільної та фахової передвищої мистецької освіти. Це є виправданим, оскільки в освітніх програмах зазначено про підготовку педагогів саме для цих типів закладів освіти. Часто не є виправданою та кількість кредитів, яка надається на її проведення, оскільки їх не досить для формування педагогічних умінь і навичок студентів. Зокрема, в освітньо-професійній програмі "Монументально-декоративна скульптура" Львівської національної академії мистецтв встановлено, що випускники будуть здатними обіймати такі посади згідно з Національним класифікатором України "Класифікатор професій" ДК 003:2010: фахівці в галузі спеціалізованої (особливої) освіти; інші фахівці в галузі освіти. Водночас цією програмою передбачаються лише 3 кредити педагогічної практики [8].

Також трапляються випадки, що в освітніх програмах зі спеціальностей галузі знань 02 "Культура і мистецтво" визначається можливість випускників працевлаштовуватись учителями, викладачами, у програмах наявний дуже обмежений педагогічний складник, але зовсім відсутня педагогічна практика. Так, у Київській муніципальній академії естрадного та циркового мистецтва для майбутніх учителів хореографії таку практику не передбачено, водночас вони мають пройти навчальну (безвідривну), виробничу (виконавську) і переддипломну практики [3]. У Закарпатській академії мистецтв для студентів бакалаврату, які навчаються

за спеціальністю 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”, не організовується педагогічна практика, вони залучаються до пленерної, технологічної, проектно-конструкторської та перед-дипломної практик [6].

Здійснюючи педагогічну підготовку майбутнього вчителя мистецьких дисциплін, професорсько-викладацький склад ЗВО має значну увагу приділяти навчально-методичному забезпеченню викладання педагогіки та педагогічних дисциплін. У цьому аспекті натеper визначено такі особливості, як: перевага з-поміж наявних підручників і навчальних посібників з педагогіки застарілих, які побачили світ у першому десятилітті ХХІ століття; недостатнє забезпечення підручниками і навчальними посібниками дисциплін, які пов’язані з мистецькою педагогікою; зростання кількості навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з дисциплін, які забезпечують педагогічну підготовку майбутніх учителів мистецьких дисциплін. Зокрема, останні видані за авторством Л. Аристової [1], О. Башкір [2], Л. Сбітнева [7], Т. Твердохліб [11] та інших.

Поглиблення педагогічної підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін може забезпечуватися завдяки функціонуванню у ЗВО наукових студентських гуртків (СНГ), наукових студентських осередків, наукових студентських груп відповідного спрямування. Нині в кожному ЗВО для майбутніх учителів мистецьких дисциплін організовуються наукові об’єднання. Наприклад, такі як: СНГ “Традиційні та інноваційні методи розвитку творчості у сучасному танці”, СНГ “Здобутки, проблеми та перспективи дитячих хореографічних колективів” (Бердянський державний педагогічний університет), СНГ “Творчість” (Ізмаїльський державний гуманітарний університет), науково-дослідницький осередок “Проблеми художньо-естетичної освіти та виховання студентської молоді в умовах національного відродження” (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка), СНГ “Теорія і практика композиції”, СНГ “Виразні засоби образотворчого мислення у вирішенні художнього твору” (Криворізький педагогічний інститут КНУ). Проте, як бачимо, їх більша частина має виключно мистецьку орієнтацію. Лише поодинокі ЗВО, наприклад Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка та Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, мають педагогічні наукові гуртки і наукові осередки для майбутніх учителів мистецьких дисциплін.

У Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди з вересня 2021 року функціонує СНГ “Педагогіка і мистецтво”. Організатори студентського наукового гуртка – кафедра освітології та інноваційної педагогіки зазначеного університету; його база функціонування – факультет мистецтв. Завданнями діяльності гуртка визначено наукову розробку актуальних проблем у сфері педагогіки; залучення студентів до застосування мистецьких засобів задля покращення рівня педагогічної обізнаності у суспільстві; підготовку студентів до участі в наукових конференціях та інших проєктах відповідного спрямування.

Висновки. Таким чином, у ході дослідження вдалося встановити такі особливості педагогічної підготовки майбутніх учителів мистецьких дисциплін у сучасних ЗВО, як: збереження педагогічного складника в освітніх програмах за спеціальностями 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”, 024 “Хореографія”, 025 “Музичне мистецтво”; оптимальне поєднання загальнопедагогічного та методичного складників педагогічної підготовки майбутніх учителів музичного та образотворчого мистецтв (спеціальність 014 “Середня освіта”); значне превалювання методичного компонента над загальнопедагогічним у змісті підготовки хореографів-учителів у більшості ЗВО; недостатність теоретичної і практичної педагогічної підготовки майбутніх учителів для їхньої успішної педагогічної діяльності в мистецьких закладах освіти (спеціальності галузі 02 “Культура і мистецтво”) у значній частині ЗВО; недостатня забезпеченість підручниками і навчальними посібниками; перевага мистецької спрямованості наукової діяльності студентів у більшості ЗВО.

Використана література:

1. Аристова Л. С. Методика музичного навчання та виховання : навчально-методичний посібник. Миколаїв : Іліон. 2018. 404 с.
2. Башкір О. І. Теорія виховання : навчально-методичний посібник. Харків : Мітра, 2016. 96 с.
3. Грек В. А., Луговенко Т. Г., Макарова З. М. Освітньо-професійна програма “Хореографія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 “Хореографія”, галузі знань 02 “Культура і мистецтво”. Київ, 2021. URL: <https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/opp-024-horeografiya-bakalavr-2021.pdf> (дата звернення: 01.02.2022).
4. Паньок Т., Лісунова Л., Алтухова А., Гомович А., Товстий В. Освітня програма “Прикладна та промислова графіка” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 02 “Культура і мистецтво” зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. Харків, 2021. URL: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2021_rik/Prikladna_ta_promislova_grafika.PDF (дата звернення: 10.01.2022).
5. Паньок Т., Чен Н., Лісунова Л., Гомович А., Табурова Є. Освітня програма “Образотворче мистецтво” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 “Освіта/Педагогіка” зі спеціальності 014 “Середня освіта (образотворче мистецтво)”. Харків, 2021. URL: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2021_rik/Obrazotvorche_mistetczvo.PDF (дата звернення: 10.01.2022).
6. Приймич М., Пилип Р., Бокотей Л., Іванько Ю., Дідик І., Вінковський В. Освітня програма “Декоративно-прикладне мистецтво” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 02 “Культура і мистецтво” зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. Ужгород, 2019. URL: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/op_dpm.pdf (дата звернення: 15.01.2022).

7. Сбітнієва Л. М. Методика музичного виховання : методичні рекомендації для студентів спеціальності “Музичне мистецтво (Художня культура)”. Старобільськ : Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. 58 с.
8. Скакун Я. І., Одрехівський В. В., Гончарук О. В. Освітня програма “Монументально-декоративна скульптура” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 02 “Культура і мистецтво” зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”, Львів. 2021. URL: https://drive.google.com/file/d/1a7UApvaNdS_U_oVZoepNwX-ETewEH5HU/view (дата звернення: 15.01.2022).
9. Соронович І., Верховенко О., Мова Л., Бойко О., Чернявський І., Лисенко М. Освітньо-професійна програма “Хореографія” першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 “Хореографія”, галузь знань 02 “Культура і мистецтво” (нова редакція). Київ, 2020. URL: https://uni-sport.edu.ua/sites/default/files/vseDocumenti/opp_024_horeografiya_2020.pdf (дата звернення: 01.02.2022).
10. Стандарт вищої освіти. Перший (бакалаврський рівень) вищої освіти. Ступінь “бакалавр”. Галузь знань 02 “Культура і мистецтво”, спеціальність 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. Чинний від 2019-05-24. Вид. офіц. Київ, 2019. 17 с.
11. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи : навчально-методичний посібник. Харків : ХНПУ, 2017. 153 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3184> (дата звернення: 15.01.2022).
12. Твердохліб Т. С., Толяренко Н. І. Педагогіка (за професійним спрямуванням): навчальна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузь знань 02 “Культура і мистецтво” зі спеціальності 023 “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація”. *Освітня програма “Прикладна та промислова графіка”*. Харків, 2020.
13. Твердохліб Т. С., Мороз А. М. Зміст педагогічної підготовки студентів, які здобувають фах за спеціальністю “Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація” на першому рівні вищої освіти в ЗВО України. *Наумовські читання : матеріали Дев’янадцятої наук. конф. студентів та молодих учених (23–24 листопада 2021 р.)*. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. С. 294–297.

References:

1. Arystova L. S. (2018) *Metodyka muzychnoho navchannia ta vykhovannia* [Methods of music training and education]. Mykolaiv: Ilion. 404 s. [in Ukrainian].
2. Bashkir O. I. (2016) *Teoriia vykhovannia* [Education theory]. Kharkiv : Mitra, 96 s. [in Ukrainian].
3. Hrek V. A., Luhovenko T. H., Makarova Z. M. (2021) *Osvitno-profesiina prohrama “Khoreohrafiia” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 024 “Khoreohrafiia”, haluzi znan 02 “Kultura i mystetstvo”* [Educational and professional program “Choreography” of the first (bachelor) level of higher education in specialty 024 “Choreography”, field of knowledge 02 “Culture and Art”]. Kyiv. Retrieved from: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/opp-024-horeografiya-bakalavr-2021.pdf> (data zvernennia: 01.02.2022) [in Ukrainian].
4. Panok T., Lisunova L., Altukhova A., Homovych A., Tovstyi V. (2021) *Osvitnia prohrama “Prykladna ta promyslova hrafiika” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity, haluzi znan 02 “Kultura i mystetstvo” zi spetsialnosti 023 “Obrazotvorche mystetstvo, dekoratyvne mystetstvo, restavratsiia”* [Educational program “Applied and industrial graphics” of the first (bachelor) level of higher education, field of knowledge 02 “Culture and art”, specialty 023 “Fine art, decorative art, restoration”]. Kharkiv. Retrieved from: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2021_rik/Prykladna_ta_promislova_grafika.PDF (data zvernennia: 10.01.2022) [in Ukrainian].
5. Panok T., Chien N., Lisunova L., Homovych A., Taburova Ye. (2021) *Osvitnia prohrama “Obrazotvorche mystetstvo” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity, haluzi znan 01 “Osvita/Pedahohika” zi spetsialnosti 014 “Serednia osvita (obrazotvorche mystetstvo)”* [Educational program “Fine Arts” of the first (bachelor) level of higher education, field of knowledge 01 “Education / Pedagogy”, specialty 014 “Secondary education (Fine Arts)”]. Kharkiv. Retrieved from: http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osv%D1%96tn%D1%96_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2021_rik/Obrazotvorche_mistetzvo.PDF (data zvernennia: 10.01.2022) [in Ukrainian].
6. Pryimych M., Pylyp R., Bokotei L., Ivano Yu., Didyk I., Vinkovskiy V. (2019) *Osvitnia prohrama “Dekoratyvno-prykladne mystetstvo” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity haluzi znan 02 “Kultura i mystetstvo” zi spetsialnosti 023 “Obrazotvorche mystetstvo, dekoratyvne mystetstvo, restavratsiia”* [Educational program “Decorative and Applied Arts” of the first (bachelor) level of higher education in the field of knowledge 02 “Culture and Art”, specialty 023 “Fine Arts, Decorative Arts, Restoration”]. Uzhhorod. Retrieved from: http://www.artedu.uz.ua/doc-files/navch_proc/op_dpm.pdf (data zvernennia: 15.01.2022) [in Ukrainian].
7. Sbitnieva L. M. (2017) *Metodyka muzychnoho vykhovannia* [Methods of music education]. Starobilsk: Vyd-vo DZ “LNU imeni Tarasa Shevchenka”, 58 s. [in Ukrainian].
8. Skakun Ya. I., Odrekivskiy V. V., Honcharuk O. V. (2021) *Osvitnia prohrama “Monumentalno-dekoratyvna skulptura” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity, haluzi znan 02 “Kultura i mystetstvo” zi spetsialnosti 023 “Obrazotvorche mystetstvo, dekoratyvne mystetstvo, restavratsiia”* [Educational program “Monumental and decorative sculpture” of the first (bachelor) level of higher education, field of knowledge 02 “Culture and Art”, specialty 023 “Fine Art, Decorative Art, Restoration”]. Lviv. Retrieved from: https://drive.google.com/file/d/1a7UApvaNdS_U_oVZoepNwX-ETewEH5HU/view (data zvernennia: 15.01.2022) [in Ukrainian].
9. Soronovych I., Verkhovenko O., Mova L., Boiko O., Cherniavskiy I., Lysenko M. (2020) *Osvitno-profesiina prohrama “Khoreohrafiia” pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity za spetsialnistiu 024 “Khoreohrafiia”, haluzi znan 02 “Kultura i mystetstvo” (nova redaktsiia)* [Educational and professional program “Choreography” of the first (bachelor) level of higher education in specialty 024 “Choreography”, field of knowledge 02 “Culture and Art” (new edition)]. Kyiv [in Ukrainian].
10. *Standart vyshchoi osvity. Pershyi (bakalavrskiy riven) vyshchoi osvity. Stupin “bakalavr”. Haluz znan 02 “Kultura i mystetstvo”, spetsialnist: 023 “Obrazotvorche mystetstvo, dekoratyvne mystetstvo, restavratsiia”* [Standard of higher education. The first (bachelor level) of higher education. Bachelor’s degree. Field of knowledge 02 “Culture and Art”, specialty 023 “Fine arts, Decorative Arts, Restoration”] (2019). Vyd. ofits. Kyiv, 17 s. [in Ukrainian].
11. *Tverdokhlib T. S. (2017) Pedahohichna maisternist klasnoho kerivnyka v orhanizatsii vykhovnoi roboty* [Pedagogical skill of the class teacher in the organization of educational work]. Kharkiv: KhNPU, 153 s. Retrieved from: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/3184> (data zvernennia: 15.01.2022) [in Ukrainian]

12. Tverdokhlib T. S., Toliarenko N. I. (2020) Pedagogika (za profesiinym spriamuvanniam): navchalna prohrama pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity haluzi znan 02 "Kultura i mystetstvo" zi spetsialnosti 023 "Obrazotvorche mystetstvo, dekorativne mystetstvo, restavratsiia" [Pedagogy (by professional direction): curriculum of the first (bachelor) level of higher education in the field of knowledge 02 "Culture and Art" in the specialty 023 "Fine Arts, Decorative Arts, Restoration"]. Osvitnia prohrama "Prykladna ta promyslova hrafika". Kharkiv [in Ukrainian].
13. Tverdokhlib T. S., Moroz A. M. (2021) Zmist pedagogichnoi pidgotovky studentiv, yaki zdoxvuiut fakh za spetsialnistiu "Obrazotvorche mystetstvo, dekorativne mystetstvo, restavratsiia" na pershomu rivni vyshchoi osvity v ZVO Ukrainy [The content of pedagogical training of students majoring in "Fine Arts, Decorative Arts, Restoration" at the first level of higher education in higher education institutions of Ukraine]. Naumovski chytannia: materialy Deviatnadsiatoi nauk. konf. studentiv ta molodykh uchenykh (23–24 lystopada 2021 r.). Kharkiv: KhNPU imeni H. S. Skovorody, S. 294–297 [in Ukrainian].

Tverdokhlib T. S., Mai Wen. Features of pedagogical training of future teachers of art disciplines in modern institutions of higher education of Ukraine

The authors summarize the experience of pedagogical training of future teachers of art disciplines in modern institutions of higher education in Ukraine in the paper basing on the study of scientific and pedagogical, educational and methodical literature, educational programs in specialties 014.12 "Secondary education (Fine Arts)", 014.13 "Secondary education (Music)", 023 "Fine arts, decorative arts, restoration", 024 "Choreography", 025 "Musical Art", the relevant standards of higher education and curricula. It is established that the training of this category of future teachers is carried out in pedagogical and non-pedagogical institutions of higher education. A comparative analysis of the content of pedagogical education of students majoring in fine arts teacher in specialty 014.12 "Secondary Education (Fine Arts)" and specialty 023 "Fine Arts, Decorative Arts, Restoration" has been carried out. Attention is paid to taking into account the specifics of institutions and organizations where students of educational programs in the specialty "Fine Arts, Decorative Arts, Restoration" will carry out their pedagogical activities during the development of pedagogical disciplines. The content of theoretical pedagogical training of future music teachers studying in educational programs in the specialty 014.13 "Secondary Education (Music Art)" and 025 "Music Art" has been compared. The peculiarities of the content of pedagogical training of choreography teachers have been determined. The insufficiency of practical pedagogical training of future teachers for their successful pedagogical activities in art educational institutions (specialties of field 02 "Culture and Art") in a significant part of higher education institutions has been found out. Based on the study of educational and methodological provision for teaching pedagogy and pedagogical disciplines, its disadvantages and advantages have been identified. The peculiarities of research activities of future teachers of art disciplines in the composition of scientific student groups, scientific student centres, and scientific student camps are determined.

Key words: institution of higher education, institution of general secondary education, institution of art education, future teacher of music art, future teacher of fine arts, future teacher of choreography, educational program, pedagogical training, specialty, student.

UDC 378.147:[003-028.42:[811.11+811.13]](477)
DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.85.45>

Khromchenko O. V.

FROM CREATIVE TO ACADEMIC WRITING

This paper explores the use of creative writing activities as a tool to enhance academic writing skills of students. Writing is a productive skill, and involves a hierarchy of sub-skills. Learners need to be able to produce grammatically accurate sentences; connect and punctuate these sentences; select and maintain an appropriate style; signal the direction that the message is taking; anticipate the reader's likely questions so as to be able to structure the message accordingly.

In order to conduct the empirical research, i. e. to analyze the attitudes and needs of the philology students we produced data which enabled us to create a proposal for developing students' writing skills. 104 third year students of the Faculty of Romance-Germanic Philology of the Odessa I. I. Mechnikov National University took part. The results obtained from the research and their interpretation offered a sound foundation for devising a proposal of writing skills development activities.

In the present article we would like to show the positive effect of the implementation of creative writing activities in the process of studying at institutions of higher education on the development of students' academic writing. The writing process consists of five stages: brainstorming, drafting, revising, proofreading and presentation.

Our intention in this paper was to show the relationship between creative and academic writing when developing students' writing skills in the process of their education at university. The aim of the research is to demonstrate the impact of the proposed creative writing activities exploiting the example of a film review on the development of students' skills of academic writing. The prospects for further research lie in the domain of teaching writing online bearing in mind the "new normal" (lockdown and distance learning).

Key words: writing, creative writing, academic writing, students, writing skills, writing activities.

(статтю подано мовою оригіналу)